

נהגות יצאה

בסייעתא דשמיא | פקודי תשפ"ד | גליון מס' 236

עבודת הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן, (ל"ח כ"א).

עבודת הלוים, פירש רש"י, פקודי המשכן וכליו, הוא עבודה המסורה ללוים במדבר, לשאת ולהוריד ולהקים, איש איש למשאו המופקד עליו, כמו שאמור בפרשת נשא, **ביד איתמר**, הוא היה פקיד עליהם למסור לכל בית אב עבודה שעליו, ע"כ.

ומבואר ברש"י שמה שנמסר לאיתמר עבודת המשכן, אין זה דין שאחר שהוקם המשכן, אז יטפלו בה הלוים, לשאת ולהוריד וכו', אלא שכבר מתחילת עשיית המשכן נמסרה להם האחריות על המשכן, שגם הנדבות שנדבו והביאו למשכן, נמסרו ללוים, והופקד בידם, <<<

נועם ה' אלקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, עיין שם.

אכן מה שצריך ביאור הוא, דהנה שם כתב רש"י שקודם אמר **ויהי נועם**, ורק אחר כך התפלל ויהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ולא כמו שכתוב כאן, שקודם אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ורק אחר כך אמר להם **ויהי נועם ה' אלקינו עלינו** וכו', וצריך ביאור מאי שנא.

ד

ונראה לבאר על פי מה ששמעתי מאמו"ר זללה"ה², לפרש דברי הרשב"ם בפסחים (ק"ב), שנתן טעם אמאי אין מברכין על הבשמים ביום טוב שחל להיות במוצאי שבת, וזה לשונו, לפי שאין מברכין על הבשמים ביום טוב, שהרי גם ביום טוב יש לנו נשמה יתירה כשבת, ע"כ.

איברא עיין בתוספות שם, ד"ה רב אמר וכו', וזה לשונו, ומה שאין מזכיר בשמים, פירש רשב"ם דטעם בשמים משום איבוד נשמה יתירה, וביום טוב נמי איכא נשמה יתירה, וקשה דאם כן במוצאי יום טוב אמאי לא תקינו בשמים (כמו במוצאי שבת), לכך נראה דביום טוב ליכא נשמה יתירה וכו', עיין שם.

והיינו דפליגי הרשב"ם והתוספות האם יש נשמה יתירה ביום טוב, דלפי הרשב"ם יש נשמה יתירה גם ביום טוב, אך לפי תוספות, אין.

והנה כדי לתרץ קושיית התוספות על הרשב"ם, (אמאי אין מברכים במוצאי יום טוב ברכת הריח), ביאר אמו"ר זללה"ה, דיש חילוק בעצם בין שבת ליום טוב, דשבת קביעא וקיימא מששת ימי בראשית, וקדושתו באה מן הקב"ה, וכמו שאומרים בנוסח הברכה ברוך אתה ה' מקדש השבת, אכן קדושת יום טוב תלויה בישראל, ועם ישראל הם אלו שמקדשים את היום טוב, וכן הוא נוסח הברכה ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים, שמקדש את עם ישראל שהם יקדשו את הזמנים, ועיין בבבא בתרא (קכ"א), שמועדי ה' צריכים קידוש בית דין, שבת בראשית אינה צריכה קידוש בית דין, עיין שם, הרי שיש חילוק בעצם בין שבת ליום טוב, ודו"ק.

וביאר שקדושת שבת, מכיון שבאה מאליה, ובלא שום פעולה מצדינו, כך יוצא כלעומת שבא (וכמו שאומרים בלע"ז □□□□ □□□□ □□□□ □□□□), וממילא גם הנשמה יתירה של שבת, שמכיון שבא מעצמו בלי שום פעולה מסוימת, כך הוא גם יוצא מעצמו במוצאי שבת, ומשום הכי צריך אז להריח בשמים כדי לפייס את עצמו.

אכן יום טוב, באמת אינו מוכרח כלל שיבוא לו נשמה יתירה, שקדושת יום טוב תלויה בו עצמו, שאם מכין עצמו כראוי אז תבוא לו הנשמה היתירה, ובאופן זה אם מגיע נשמה יתירה כבר אינו צריך להריח, שאם יש לו נשמה יתירה בהכרח שבא על ידי הכנה שלו, ודבר שבא על ידי שהכין את עצמו,

וכבוד ה' מלא את המשכן.

א

בפסוק זה נתבאר תכלית של ספר שמות, שמתחיל ביציאת מצרים וממשיך בקבלת התורה, עד שהגיעו להשראת השכינה בעם ישראל¹, וזה על ידי **כבוד ה' מלא את המשכן**, ובוה נתקיים מה שכתוב **מלא כל הארץ כבוד ה'.**

אכן מה שצריך ביאור הוא, דהנה הך פסוק **וכבוד ה' מלא את המשכן**, כתוב שני פעמים, שבתחילה כתוב **ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן**, ואחר כך כתוב **ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן**, ע"כ, ולכאורה צריך ביאור אמאי הזכיר שוב **וכבוד ה' מלא את המשכן**, הא כבר הקדים לומר **וכבוד ה' מלא את המשכן.**

ב

ויביאו את המשכן אל משה וגו', פירוש, כשהחכמי לב, עושי המלאכה, גמרו את כל מלאכתם, הביאו את כל מה שעשו אל משה רבינו.

ועיין במדרש תנחומא (אות י"א), שדנו שם מתי הביאו את מלאכתם אל משה, וזה לשונו, ולכמה חדשים נגמרה מלאכת המשכן, רבי שמואל בר נחמן אמר בשלשה חדשים נגמרה מלאכת המשכן, תשרי מרחשון כסלו, והיה מונח ומפורק טבת ושבט ואדר, והעמידוהו באחד בניסן, שנאמר **ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד**, רבי חנינא אומה, באחד באדר היתה נגמרת מלאכת המשכן, למה, שהמלאכה שנעשית בקיץ ביום אחד, נעשית בחורף בשני ימים, ע"כ

ולכאורה צריך ביאור, מה הנפקא מינה, מתי גמרו אי בכסלו או באדר, העיקר שהמלאכה נגמרה לפני שבעת ימי המילואים, וכן צריך ביאור במה פליגי.

וצריך לומר שכיון שדנו מתי נגמרה המלאכה, בהכרח שיש בזה רובד עמוק יותר, ויש ענין מסוים דקמשמע לן שנגמרה המלאכה דווקא בזמן הזה, וצריך ביאור מהו.

ג

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה.

ומבואר שאחר שגמרו את כל המלאכה אף שעדיין לא הגיע זמן הקמת המשכן, ברכם משה רבינו.

והנה איזה ברכה ברכם משה, פירש רש"י, וזה לשונו, אמר להם, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, **ויהי נועם ה' אלקינו עלינו** וגו', ע"כ.

והנה מצינו עוד פעם שהוזכר בתורה שמשה ברך את בני ישראל כעין ברכה זו, והוא בפרשת שמיני, ביום הקמת המשכן, וכדכתיב **ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם**, ופירש רש"י שם, וזה לשונו, אמרו, **ויהי**

(1) ועי' בהקדמת הרמב"ן לספר שמות.

(2) ועי' באריז"ל ובגר"א

(3) וייתכן מאוד שאמרו בשם מי שהוא, אך איני זוכר.

אינו יוצא ממנו, ונשאר אצלו תמיד, ומשום הכי אין ברכת הריח במצאי יום טוב, שהרי הנשמה יתירה אינה עוזבת אותו⁴, ואין צורך לפייס את עצמו⁵, ודו"ק.

ומבואר דיש חילוק בין השפעה שמגיע מאליה מן השמים, ובאה ממילא, שזה נקרא איתערותא דלעילא, להשפעה שבאה על ידי עבודת האדם, מה שנקרא איתערותא דלתתא, דדבר הבא מאליו אפשר שיסתלק לגמרי ולא ישאר ממנו כלום, מה שאין כן כשבא על ידי עבודת האדם, תמיד נשאר איזה רשימו.

ה

והנה על פי יסוד זה, יש לפרש החילוק בין הברכה שהזכרה בפרשה זו, שמשוה ברכ את בני ישראל, להברכה שהזכרה שברך בפרשת שמיני.

דבפרשה זו הברכה מיד ניתנה כשנגמרה מלאכת המשכן, והיינו שעשו את העבודה במשכן, ואם כן כל השפע שהיה שם בא מאליו, וממילא קודם ברכם שתשרה השכינה במעשה ידיהם, אף בלא פעולות של בני אדם, רק על ידי איתערותא דלעילא, אמנם אחר כך אמר **ויהי נועם ה' אלקינו עלינו**, פירוש שברכה באה דרך עבודת בני ישראל, פירוש על ידי איתערותא דלתתא, ועל ידי זה קאמר **ומעשה ידינו כוננהו**, פירוש שהתפלל שיכונן אות ה"א ואת וא"ו, שזה בחינת השראת השכינה, וכמו שכתוב **כל פעל ה' למענהו**, וכן **בכל דרכיך דעהו**⁶.

אכן כל זה אינו אלא בפרשה זו, אבל הנך קראי דכתיב בפרשת שמיני, איירי ביום שמיני למילואים שהיה בראש חודש ניסן, ואז מכיון שהיה על ידי

(4) ועי' מש"כ בליקוטי נ"י פר' אמור תשפ"ג.

(5) אכן יש להקשות שמי שאין לו נשמה ביו"ט, יצטרך ביו"ט שחל במוצ"ש להריח בשמים, וצ"ב, אכן י"ל שלא קבעו חז"ל תקנה על אופן שאדם לא יהיה לו נשמה, שזה היה דבר רחוק בעיניהם, ודו"ק.

(6) עי' רש"י שבת (ג.), וביאור הגר"א שו"ע או"ח ריש ס"א, ועי' קול אליהו פר' שמות, וע"ע.

איתערותא דלתתא, נמשכה ההשפעה על ידי עבודתן במקדש, ופירש רש"י, קודם כתוב **ויהי נועם**, שמורה על עבודת בני ישראל, ואחר כך בירך אותם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, והיינו שזה נגרם על ידי מעשה בני אדם, ורק אחר כך בא השפעה מלמעלה, ודבר זה הוא למעליותא, דהרי דבר שבא על ידי איתערותא דלתתא, הוא דבר המתקיים, ודו"ק.

ו

ולפי זה יש לבאר הך פלוגתא במדרש תנחומא, דלפי המבואר עשיית המשכן הייתה הכנה להשראת השכינה.

והנה ההכנה הייתה על ידי שקודם היה איתערותא דלעילא, ועל ידי זה שקיבלו החכמה מאיתו יתברך, וכמו שכתוב **אשר מלאתיו רוח חכמה** וכו', על ידי זה עשו את מלאכת המשכן.

ונראה דמה שדנו מתי נגמרה עשיית המשכן, היינו שזה מורה על בחינה זו של ההכנה למשכן.

והנה סוף חודש כסלו הוא זמן של חנוכה, וחודש אדר היינו מבחינת פורים, והיינו משנכנס אדר מרבים בשמחה, ומשום הנס שהיה בחודש זה, וכמבואר ברש"י תענית (כ"ט), שהם ימי ניסים לישראל⁷.

והנה חנוכה ופורים הם הבחינה שמעמידים את קומת האדם, וכמו שפירש א"ז הגר"ח זוננפלד זצ"ל, מה שעשיו נגע בכף ירך יעקב, דהיינו מבחינת מה שעמד על בני ישראל בחנוכה ופורים, וכדכתיב **ויגע בכף ירכו**, וביאר שו"יג"ע הוא בגימטריא חנוכה, **וכ"ף ירכו** בגימטריא פורים, ודווקא בשני זמנים אלו ניסה שרו של עשיו להזיק ליעקב.

והנה מבואר החילוק בין חנוכה לפורים, דבנס חנוכה היה איתערותא דלתתא, שהחשמונאים עמדו מעצמם ללחום כנגד היוונים, מה שאין כן בנס פורים, שהנס היה על ידי איתערותא דלעילא, שהקב"ה עשה הנס, ובלי שום

(7) ובפרט לפי הירושלמי שישנה אפשרות לקרוא המגילה כבר מר"ח אדר, עיי"ש.

פרפראות/ המשך

רק על המשכן ועל החצר, ולא על כלי המשכן, שנמסרו לאלעזר בן אהרן, (כמו שכתוב בפרשת במדבר, **ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן** וכו' **פקדת כל המשכן וכל אשר בו בקדש ובכלי**)¹, ומשום הכי פירש הרמב"ן, שמה שהזכיר איתמה היינו שהיה מינוי מיוחד לנדבת המשכן שהוא איתמר יהיה הממונה על זה, ואין זה שייך כלל לדין של המינוי על עבודת הלויים, אלא דין מיוחד בפקודי המשכן, ודו"ק.

איברא צריך ביאור על פי פירוש רש"י, מה שהקשה הרמב"ן, אמאי הזכיר הכתוב כאן רק את איתמר, ולא את אלעזר.

ונראה לבאר על פי מה שהובא בדעת זקנים² אהא דכתיב **משכן העדת**, וזה לשונו, דבר אחא, שהיה עדות למשה, כי בשעה שחשדוהו שגנב שקלים ממלאכת המשכן, אמר להם משה רוצה אני שיהא המשכן עדות³, וחזרו ומנו ומצאו שהושמו בוויין לעמודים וכו', ע"כ.

ומבואר שהיו שם כאלה שחשדו את משה רבינו שגנב מהקופה של המחצית השקל⁴, דהרי הכסף לקחו לעשות את האדנים, והרי היה סך הכל

(2) ועי' רש"י שם.

(3) ועיי"ש מש"כ לפרש ענין מינוי איתמר.

(4) ועי' במד"ר כאן (פנ"א ו') ובתנחומא (ו), קצת בא"א, עיי"ש.

(5) ועי' מש"כ במק"א שאלו היו הע"ר.

ומשמע שזה חלק מדין עבודת הלויים.

וצריך לומר לפי זה שמה שכתוב **אלה פקודי המשכן** וגו', היינו שחוזר על מה שכתוב לעיל מיניה בפרשת ויקהל, שכל אלו הדברים היו בפקודת הלויים, שהם היו אחראים על זה⁵.

אכן עיין ברמב"ן, שכתב שמה שאמר **אלה פקודי המשכן**, לא קאי על הפרשה דלעיל, על מה שהתנדבו למשכן, אלא קאי אדלקמן, וזה לשונו, ועל דעת רבים (רש"י והאבן עזרא), **אלה פקודי המשכן** יחזור אל הנזכרים למעלה, יאמר כי המשכן וכליו, שהוא הבית והחצר וכל הנעשה להם, פקודי עבודת הלויים שפקדם משה ביד איתמר, ואין כלי הקדש הארון והשולחן והמנורה והמזבחות בכלל המשכן, כי הם ביד אלעזר, ואין כן דעות, כי למה יזכיר פקודת איתמה, ולא יזכיר פקודת אלעזר שהיא הנכבדת, אבל **אלה פקודי** ירמוז אשר יזכיר בפרשה למטה, יאמר כי כסף פקודי העדה מאת ככר, שנעשה בו האדנים והוויים לעמודים וצפוייהם וחשוקיהם, ונחשת התנופה שהוא שבעים ככר, שעשה בה מזבח הנחשת והמכבר וכל כליו, ואדני החצרות והיתדות, הכל נתן משה במספר במשקל ביד איתמר, ע"כ.

והיינו שהקשה על פירוש רש"י, שאם נימא **דאלה פקודי** קאי על הפרשה דלעיל, אמאי הזכיר רק את איתמר בן אהרן הכהן, הא איתמר לא היה פקיד

(1) ועי' מש"כ באבן עזרא.

השתדלות של עם ישראל בעשיית הנס.⁶

ונראה שההכנה של המשכן מורה על ענין זה של חנוכה ופורים, דאותה הארה שהייתה אז, בעצם כבר היה כשגמרו להכין את המשכן, וכמו שביארנו שזה היה מבחינת איתערותא דלתתא, אך הכנה זו שייכת בשני אופנים, או על שמכוין על הסוף, או שעכשיו עסוק בכוונת ההכנה, והיא התכלית עצמה. ונראה שהם הם בחינת חנוכה ופורים, שפורים הוא שהקב"ה משפיע, וכעין מתן תורה⁶, מה שאין כן חנוכה אז העיקר היה ההכנה והעבודה של עם ישראל.

והנה זה הנפקא מינה בין חכמה לבונה, עיין מה שכתב רש"י כי תשא (ל"א ג'), **בחכמה**, מה שאדם שומע דברים מאחרים ולמד, **ובתבונה**, מבין דבר מלבו מתוך דברים שלמד, ע"כ, והיינו שחכמה היא בחינת איתערותא דלעילא, ותבונה (בינה) היא בחינת דלתתא, והנה פורים וחנוכה הם בבחינת חכמה ובינה כידוע¹⁰.

והנה עיין יומא (ל"ט): שבית המקדש נקרא לבנון, ועיין מה שכתב הגר"א (שיר השירים ג' ט', פירוש ב'), מה שהמשכן היה מעצי הלבנון, שהם ל"ב ונו"ן (פירוש מל"ב נתיבות חכמה, ונו"ן שערי בינה, עיין שם¹¹), הרי שהמשכן, וכן המקדש, בעצם יש בו שתי בחינות הללו, של חכמה ובינה, שהם שתי הבחינות הללו של איתערותא דלעילא (חכמה), ואיתערותא דלתתא (בינה), ודו"ק.

ז

והנה גילוי שכינה בעולם היינו כבוד ה'.

ולכאורה לפי המבואר יש שני מיני גילוי שכינה, חדא על ידי איתערותא

- 8) ובזה יש לפרש החילוק בנוסח ההודאה של חנוכה ופורים, דבחנוכה אומרים רבת את ריבם וכו', משא"כ בפורים אומרים רבת את ריבנו וכו', ודו"ק.
- 9) ולכאז' זה הענין של הדר קיבלוה בימי אשורוש, ודו"ק.
- 10) [דפורים בנצח, וחנוכה בהוד, כדאי בתיקו"ז, ועי' מש"כ הגר"א (באד"א, ליקוטים על פר' אמור), חכמה בנצח, ובינה בהוד, ודו"ק],
- 11) ועי' במפרשי הזוה"ק בראשית (כ"ט - ל"א:), עיי"ש.

דלעילא, שהקב"ה ממלא את העולם בכבודו, בלי שבני אדם יעשו איזה פעולה, ועוד יש בחינה אחרת של גילוי שכינה שבא מכח עבודת בני האדם, וזה הגילוי שמשאיר רושם, כנזכר.

והנה עיין מה שכתב בספר בית יצחק¹², לבאר הפסוק **כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר**, וזה לשונו, שמעתי אומרים בשם רבינו הקדוש הגר"א זצ"ל, בפשט מאמר אחד נפלא מתיקוני זוהר¹³, וזה לשון התיקוני זוהר כבוד זו אל"ף, הדא הוא דכתיב **כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה עקוב למישור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ה'**, (ישעיה מ'), והוא סתום וחתום, ואמר הגאון ז"ל, כי כבו"ד גימטריא ל"ב, והאות א' הוא גם כן במספר ל"ב, דרך משל, השני יוד"ן מלמעלה ומלמטה, והקו העקום תחלק לשני ווי"ן ברחבו, צא וחשוב עולה ל"ב, כמנין כבו"ד, וזה נרמז בכתוב הנ"ל, ופירושו כבו"ד זו אל"ף, פירוש מנין דידיה כמנין דידיה (ומפרש איך ימצא באות א' מנין ל"ב), הדא הוא דכתיב **כל גיא ינשא** פירוש היו"ד העומד למטה בגיא [בהיפך כזה א'], **ינשא**, תציג אותו לבדנה במקום מישור, **וכל הר וגבעה** פירוש היו"ד העומד למעלה על **הר וגבעה**, [במישור כזה א'], **ישפלו** והיו עומדים שנים שוה בשור **יהיה העקוב** פירוש הקו העקום מהאלף [כזה א'], תעמוד **במישור** [כזה א'], **והרכסים לבקעה** פירוש שיתבקעו לשנים, [כזה א'], והיו שני ווי"ן, ותעמיד כולם זה לזה (י' ו' ו' ו') [י' ו' ו' ו'], ויהיה עולה במספר ל"ב, כמנין כבו"ד, וזהו **ונגלה כבו"ד ה'**, פירוש כשתעשה כך, אז **ונגלה** מספר **כבוד**, זה פירושו, והוא הפלא ופלא, ע"כ.

והנה לכאורה צריך ביאור המשך הפסוק, **וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר**, מה השייכות להרמז שיש באות א'.

ועוד צריך ביאור אמאי התחיל הכתוב עם **כל גיא ינשא** שזה החלק התחתון של הא', ולא עם **כל הר וגבעה ישפלו**, שהוא העליון, וכן צריך ביאור מה שכתוב **ונגלה כבוד ה'**, אף שזה בגימטריא של כבוד, אבל איך יתפרש הא דכתיב **ונגלה**.

- 12) להגר"ר יצחק דאנציג מסלאנימא, (שער ג' דרוש ה', אות ג').
- 13) ועי' מש"כ שם סיפור נפלא בענין זה.

פרפראות/המשך

כל השקלים הללו.

ונראה שבשביל זה לקחו להם בית דין של שלושה, והשלושה היו מאלה ששייכים למלאכת המשכן, והם איתמר בצלאל ואהליאב, ואיתמר היה ממונה מטעם הלויים, ובצלאל מטעם העוסקים במלאכת המשכן, ואתו גם אהליאב, וכמו שכתוב **ואתו אהליאב בן אחיסמך** וגו'.

והנה הא שלקחו מטעם הלויים דווקא את איתמר ולא את אלעזר, נראה, שמכוין שעיקר הסיבה שמינו בית דין היה מפני שחשדו שחסר מנדבת הכסף, וממילא לקחו מי שהיה ממונה על כל הכסף שבשכן, שזה היה איתמר, שהרי השתמשו בכסף לאדנים ולעמודים שנמסרו לאיתמר, ובדיקה זו אינו שייכת למינוי של אלעזר כלל, ודו"ק.

בלי כל סימן.

הנה ברוב החומשים הודפס בסוף כל פרשה ופרשה מנין הפסוקים שבאותה פרשה, וגם נדפס רמז בגימטריא של מנין הפסוקים, ובדרך כלל יש בזה רמז לתוכן הפרשה, וגם זה הוא מנפלאות התורה שמנין הפסוקים מרמזים על גוף הפרשה⁶, (והנה מנין זה של הפסוקים, נראה, שהם מבעלי המסורה, מלפני כאלף שנים).

6) ועי' מש"כ הגר"א על מנין הפסוקים שבפר' תצוה, ועי' מש"כ בסמוך.

מאה אדנים, שהיו חמישים קרשים, עשרים לדרום ועשרים לצד צפון, ועוד שמונה למערב, סך הכל ארבעים ושמונה קרשים שהם תשעים וששה אדנים, (שהיו שני אדנים לקרש), והיו שם עוד ארבעה אדנים, לארבעת עמודי הפרוכת של קודש הקדשים, הרי שהיו שם מאה אדנים, והנה בכל אדן ואדן היה מככר כסף, אם כן השתמשו במאה ככר.

אכן מאה ככר הם החצאי שקלים רק משש מאות אלף אנשים, ששש מאות אלף חצאים הם שלוש מאות אלף שקלים שלמים, שהם מאה ככר כסף, וכמו שפירש רש"י שכל ככר כסף הוא שלושת אלפים שקלים.

והנה המנין של אלו שנתנו מחצית השקל היה שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות, הרי שהיו עוד אלף ושבע ושבעים שקלים, (שזה חצי משלושת אלפים חמש מאות וחמישים), ואם השתמשו רק במאה ככר, יוצא שהיה חסר החצאי שקלים של אלו השלושת אלפים וחמש מאות הנותרים, היתירים על המאה ככר כסף, שהם אלף ושבע מאות ושבעים וחמש שקלים שלמים, ועל זה חשדו את משה רבינו שלקח הכסף לעצמו, עד שבדקו ומצאו שנעשו מהם הוים לעמודי החצר (וחשוקיהם וציפוי ראשיהם), והיינו דכתיב **ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים** וכו', שמצאו מה שעשו עם כל הכסף.

ומבואר לפי זה, שהטעם של **אלה פקודי המשכן**, הוא מפני שחשדו את משה, ותבעו שבית דין יבדוק (מה שנקרא היום 'ועדת חקירה'), להיכן הלכו

אכן נראה שכאן מרומזים שני האופנים של גילוי השכינה שיש בעולם, חדא בזמן מתן תורה, ואידך במשכן, ושניהם מענין אחד, שיש גילוי שכינה.

אכן יש נפקא מינה, דמתן תורה היה על ידי איתערותא דלעילא בלי שום מעשה התחתונים, מה שאין כן במעשה המשכן התגלתה השכינה על ידי מעשה בני אדם.

והנה מתן תורה היא בבחינת אות א', שאז הרכין הקב"ה השמים על הארץ, ובחינת יו"ד עליונה שהיא השכינה, ויו"ד תחתונה שזה עם ישראל, והוא"ו באמצע שזה הרקיע.

אכן במשכן הגילוי היה באופן אחר, דאז היה איתערותא דלתתא, וקודם היה היו"ד מלמטה, שזה מבחינת עם ישראל, וכל גיא מלמטה ינשא, ועל ידי זה גורם שמביא השראת השכינה למטה זה וכל הר וגבעה ישפלו, ומכיון שהיה כאן איתערותא דלתתא, ממילא נשאר רושם, וזה שוהיה העקוב אות ו' למישור, והובקע לשנים, שהם שני וו"ן, וזה היה בין שני הבדים שהיו בקודש הקדשים, וכמו שכתב הגר"א (שיר השירים א' י"ד, פירוש א'), אהא דכתיב **אשכל הכפר דודי לי בכרמי עין גדי¹⁴**, וזה לשונו, **צורר המור דודי**, פירוש אחר כך כשעשו את המשכן ירדה שכינה לאויר ההעולם, כי מתחילה במתן תורה אף על פי שירדה לא הייתה אלא בשמים שהציע על הר סיני, אבל במשכן

(14) ועי' מש"כ בביאור פר' שקלים.

ירדה לאויר העולם, ושכינה בין ישראל בין בדי הארון, שהיו דומין לדדי אשה, וזהו **בין שדי ילין**, ע"כ.

הרי שהתגלות השכינה במשכן לא הייתה רק בצורת אות א', אלא בחינת **כבו"ד** שנתגלתה גם בין שני הוו"ן, ונראה שזה מה שכתוב **ונגלה כבו"ד ה'**, דהיה אות יו"ד מכאן ואות יו"ד מכאן, ושני וו"ן באמצע, וכך התגלתה כבוד השכינה בין הוו"ן (כזה י' ו' י'), בבחינת בין שני הבדים, ודו"ק.

ומה שכתוב **וראו כל בשר**, יש לפרש, דאין להקשות דהרי במתן תורה כולם (כל בשר), **ראו, יחדיו** שהשכינה היה בבחינת אות א' (בבחינת כבו"ד) ולא כמו בין הבדים, ועל זה מתרץ משום **כי פי ה' דבר**, שכאשר השכינה מדברת, כמו במתן תורה, אז היא מבחינת אות א', ודו"ק.

ח

ונראה שזה הביאור בפרשה כאן, דהא דכתיב בתחילה **ויכס הענן** וכו', פירוש שזה היה מבחינת איתערותא דלעילא, ואז היה **וכבוד ה' מלא את המשכן** מעצמו, אבל אחר כך, **ולא יכל משה לבא**, פירוש מבחינת אות ו' התחתון של הא', שעלה למעלה, **כי**, פירוש כאשר **שכן עליו**, שהיה איתערותא דלתתא, ואז השכינה כביכול הייתה בין הבדים, מבחינת **וכבוד ה' מלא את המשכן** שבא מחמת איתערותא דלתתא, שזה דרגה עליונה שתמיד ישאר ממנו, ודו"ק.

פרפראות/המשך

שר עליהם, אלא הקב"ה בכבודו, ואם הקב"ה רוצה חס ושלוש להרע להם אז הוא מוסר אותם ביד מיכאל, ואז מפיל הוא את השר מיכאל, ובמה הוא מפלת השר, שלוקח כל האותיות של השם, המעורבים בשם השר, או בשם האומה.

והנה במלאך מיכאל (הממונה על ישראל), יש שלוש אותיות של השם, דהיינו אות א' (מאדנות), ואות ל' (מאלוקים), ואות ו' (מהו"ה), וכשלוש הקב"ה אותיות אלו, נשתייר תיבת מ"ך, וכן בשם האומה 'ישראל', כשלוש אותיות של שמותיו יתברך, אות א' ואות ו' ואות ל' כנזכר, נשתיירו תיבת ר"ש.

ועל פי זה ביאר המדרש, כששמעה אסתר שנעשו מ"ך ור"ש, צעקה **אלי אלי למה עזבתני**, שזה האותיות **אלי** של מיכאל, ואותיות **אלי** של ישראל, **למה עזבתני**, ע"כ, ודפח"ח.

ומדויק מזה שבזמן שאין כתוב שמו של משה, ויש רק הנעלם משמו, אז כביכול נמסרים לידי המלאך (מלאכ"י), ואז ישראל נמצאים בסכנה מצד מידת הדין, מכיון שאין הם תחת השגחתו יתברך, אלא תחת השגחת המלאך, ואז יש אפשרות שחס ושלוש יפול השר שלהם.

והנה בפרשה זו, פרשת פקודי, (אף שזה כעין פרשת תצוה), כן הוזכר שמו של משה, ואדרבה הוזכר הרבה פעמים¹², ונראה שנרמז בזה שבפרשה זו עם ישראל הם תחת השגחת הקב"ה, ולא תחת שום מלאך, ודו"ק.

ונראה שזה מה שכתוב **וכבוד ה' מלא את המשכן**, שנמצאים תחת השגחתו יתברך ולא תחת המלאך מיכאל.

והשתא נראה שזה הביאור בל"י כ"ל סימן, מפני שבפרשה זו יש צ"ב פסוקים, והיינו שיש הנהגה של בל"י כ"ל, פירוש בלי שום אמצעי, רק תחת הנהגתו יתברך, ודו"ק.

אכן פרשה זו, פרשת פקודי, שאני, דהנה בהרבה חומשים לא הודפס כלל מנין הפסוקים, אכן יש שהודפס בהם שיש צ"ב פסוקים וכלי להזכיר שום סימן לרמז, ויש שכתוב בהם להדיא 'בלי כל סימן'¹³.

ושמעתי פעם ש'בל"י כ"ל' בגימטריא צ"ב, פירוש שזה גופא הסימן, אכן המדפיסים (הבחור הזעזער), כנראה לא הבינו ש'בל"י כ"ל' הוא גופא הסימן, וממילא לא הדפיסו סימן, (אולי חשבו שבלי כל סימן הוא הוראה למדפיס¹⁴), ויש 'שהשכיל' יותר ולא כתבו מנין הפסוקים כלל, אכן כל זה אינו, אלא שהסימן של מנין פסוקי פרשת פקודי הוא 'בל"י כ"ל'.

אכן דבר זה גופא צריך ביאור, איזה מין סימן הוא בל"י כ"ל¹⁵.

ונראה לבאר, בהקדם מה דמטו משמיה דהגר"א, דבסוף פרשת תצוה, כתוב מאה ואחד פסוקים, מיכאל סימן, ע"כ, וביאר הגר"א שיש בזה רמז למשה רבינו, שאף שבפרשת תצוה לא נזכר שמו של משה, משום שאמר **ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת**, מכל מקום הנעלם של שמו עדיין מרומז בפרשה זו, והיינו דשמו של משה נכתב בשלושה אותיות, שהם מ"ם ש"ן ה"א, והנעלם משמו, פירוש החלק שאינו גלוי מאותיות שמו, הם ה"ם (מאות מ"ם). י"ן (מאות ש"ן), וא' (מאות ה"א), וביחד הם (מ' י' נ' א'), גימטריא ק"א, שזה כמנין הפסוקים של הפרשה, ע"כ.

והנה עיין מה שכתבנו לבאר¹⁶ שזה מדויק גם בהסימן "מיכאל" (ק"א).

דעיינן מה שכתב הרב שמשון מאוסטראפאליא¹⁷, לבאר הא דאיתא במדרש, שכיון ששמעה אסתר המלכה שנעשו ישראל מ"ך ור"ש אמרה **אלי אלי למה עזבתני**, וביאר הר"ר שמשון הנזכר, שכשהקב"ה רוצה להפיל אומה, קודם מפיל הוא השר שלהם, וכמו שכתוב (ישעיה כ"ד) **יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה**, אכן בני ישראל, אין להם שום

(7) אכן יש גם שהודפס בהם 'עז"ה סימן', ויש שכתוב אצ"א סימן.

(8) כעין כאן צריך לבכות, ודו"ק.

(9) ועי' מש"כ לבאר בליקוטי נ"י תשפ"א.

(10) עי' ליקוטי נ"י תצוה ש.ז.

(11) עי' ניצוצי שמשון.

(12) ועי' בבעה"ט **כאשר צוה ה' את משה**, כמנין ברכות שבשמו"ע.